

KOSKELAINEN

JULKAISIJA: KOSKEN T.L. OSUUSPANKKI

Toimittaja: Raila Kärrri

Vastaava: Urpo Kinnala

Kosken Kaiku 50-vuotias

Urheiluseura Kosken Kaiku on tänä vuonna tullut ohjanneeksi koskelaisten urheiluharrastusta 50 vuoden ajan. Alkuaikoinaan erityisesti juokslajeissa kunnostautunut seura on nykyisin tunnettu ennen muuta mestaruustason pöytätennispelaajis-

taan. Vaikka kilpailutoiminta urheilussa onkin se jokin mikä houkuttaa, ei kuntoliikunnan ja osallistumisen iloa saa unohtaa palkintohopeiden varjoon.

Kosken Kaiun perustamiskokous pidettiin 11. kesäkuuta 1925 Nuortentuvassa. Seuran nimeksi päätettiin Kosken Kauhu — liekö ollut tarkoitus jo nimellä pelottaa naapurikuntien kilpailijoita! Läsnäoleista valittiin uudelle seuralle johtokunta, johon tulivat Toivo Urmas, Martti Urmas, Heikki Heikkilä, Väinö Tamminen, Aarne Saari, Lauri Kesälä ja Yrjö Virtanen. Seura

liittyi Varsinais-Suomen urheilupiiriin samoin kuin SVUL:n jäseneksi.

Hurja nimi taisi säilyttää koskelaisiakin, sillä jo seuraavana keväänä se päätettiin muuttaa Kosken Kaiuksi.

Ensimmäisinä toimintavuosina merkittävimpiä lajeja olivat pesäpallo, viestijuoksu ja uinti. Talvisin keräsi hiihto luonnollisestikin paljon väkeä laduille.

Kastajaisensa suurten kilpailujen järjestäjänä Kosken Kaiku sai 1932, jolloin täällä pidettiin ensimmäiset kansalliset yleisurheilukisat. Osanottajia oli 66. Heistä suuri osa turkulaisseuroista. Yleisöä kerääntyi kentän laidolle runsaasti ja nuoren seuran kassa sai tervetulleita markkoja.

1930-luvulla Kaiku kävi säännöllisesti seuraotteluja Someron Esan samoin kuin

monien muiden V-S:n urheiluseurojen kanssa. Menestystä saavutettiin varsinkin viestijuoksussa.

Huipulle yltäneitä koskelaisurheilijoita tuolloin olivat Berliinin olympialaisten 3000 metrin estejuoksun hopeamitalimies Kaarlo Tuominen sekä kansalliseen juoksijarihaimmiston kuulunut Yrjö Väinölä.

Sotavuodet katkaisivat urheilutoiminnan ja veivät monia nuoria harrastajia ainaseksi pois kilpakentiltä. Kipeänä koettiin varsinkin Eino Mikkolan kaatuminen talvisodassa.

1946 Kosken Kaiku oli saanut toimintansa uudelleen käyntiin. Uusia urheilijoita saatiin mukaan tänne siirtyneestä karjalaisväestöstä. Heinäkuussa 1946 pidettiin Kaiun 20-vuotisjuhlakisat, joissa nähtiin monia kutsuttuja huippu-urheilijoita.

MONIPUOLISUUS VAI KESKITTÄMINEN

Kosken Kaiun kaltaisen pienen urheiluseuran voimavarat eivät millään riitä huippusuorituksiin useissa lajeissa. Kuitenkin seuran tulisi antaa harrastusmahdollisuudet mitä erilaisimmista urheilun muodoista kiinnostuneille.

Hiihtoa Kaiussa on harrastettu kautta aikojen, joskin piirimestaruustasolle yllettiin

Taas on viestijoukkue ottanut voiton kotiseuralle. Edessä Kaiun joukkue Toivo Urmas, Kaarlo Tuominen, Arvo Koskinen ja Antti Holkeri 4 x 400 m viestijuoksun palkintojenjaossa Nuorisoseuran 40-vuotisjuhlassa. (Kuva: Yrjö Väinölä)

Kosken Kaiku sivulta 1...

vasta 1959. Suuren suosion saivat etenkin kyläkuntien väliset kilpailut. Aivan viime vuosina seuran hiihtoharrastus näyttää uudelleen elpyneen ja 1974 saavuttivat Raija Kääriäinen sekä Tuomo Urmas piirin mestaruuden. Kilpahihtäjien valmentajana on toiminut Pentti Saarinen.

Vielä 1960-luvun alussa viereänä pyörinyt pesäpalloharrastus on nyttemmin laantunut. Talvinen peli jääkiekko on sensijaan saanut kannatusta ja valaistussa pelikaukaloissa on käyty lukuisia otteluja naapuriseurojen kesken.

Kymmenisen vuotta Koskella on harrastettu myös pöytätennistä, jossa onkin ripeästi kehittynyt varsin korkealle kivunnut pelaajajoukko. Kaiku pelaa pöytätenniksen SM-sarjassa ja se valittiin 1974 piirin parhaaksi pöytätennisseuraksi. Yksittäisistä pelaajista ovat menestyneet Jouko Manni, joka on kuulunut valioluokkaan vuodesta 1971 alkaen, sekä nuori lahjakkuus Esko Heikkinen, joka viime vuonna voitti 14-vuotiaiden juniorien SM:n. Esko kuuluu myös miesten valioluokkaan (= 20 Suomen parasta pelaajaa) ja on osallis-

Urheilu- ja nuorisoseura-aktiiveja 1930-luvun alussa. Edessä Helena Rautoma ja Kirsti Virtanen; keskellä Matti Alho, Esteri Vähätalo, Kaarlo Tuominen, Helmi Virtanen ja Martti Tamminen; takana Niilo Haapasalo, Matti Virtanen ja Yrjö Virtanen.

tunut mm. nuorten EM-kisoihin.

Seuran nimekkäin yleisurheilija on kiistatta Taina Syrjälä, joka on menestynyt sekä hiihtäjänä että 1 500 ja 3 000 metrin juoksijana. Juoksulajeissa Taina edustaa maamme viime vuosina niin voitokasta naisurheilun parhaimmistoa.

Toimintansa rahoitukseen Kosken Kaiku on alusta alkaen käyttänyt tansseja, arpajaisia ja tukikeräyksiä. Tämän vuosikymmenen alussa rohkahtanut bingoinnostus palaa yhä ja oman bingoelinsä tuoton turvin seura on voinut lähettää lupaavimpia urheilijoitaan valmennusleireille. Kaiku

saa vuosittain avustusta myös kunnan talousarviosta.

Kosken Kaiun nykyiseen johtokuntaan kuuluvat Martti Lappalainen, pj., Lauri Lähde, varapj., Maila Anttila, siht. sekä jäseninä Aimo Rasimus, Niilo Virta, Vilho Salonen, Esko Syrjälä, Tuomo Urmas, Pentti Mikkola, Hannu Lehtonen ja Seppo Pakkanen.

Kunta sai uuden talon

Toimistot sijaitsevat kahdessa kerroksessa, joita yhdistää rakennuksen keskelle sijoitettu leveä portaikko. Sisustuksen värit ovat eriasteista ruskeaa, valkoista ja keltaista. Lattioita peittää pehmeä kolkollattiamatto.

Talon ensimmäisessä kerroksessa ovat rakennus-, maatalous-, sosiaali-, koulu- ja keskustoimistot sekä eläkeasiamiehen vastaanotto. Lisäksi on noin 100 m² vuokrattu Lounais-Suomen Sähkö Oy:n toimistotiloiksi.

Ylemmässä kerroksessa sijaitsevat kunnanjohtajan ja -sihteerin huoneet, nuorisotoimisto ja oikeusavustajan toimisto. Aivan uutena palveluna

Kuukauden päivät on Kosken uusi virastotalo jo palvellut kuntalaisia. Komealta ja sisustukseltaan viihtyisältä vaikuttava talo pitää sisällään nyt kaikki kunnalliset toimistot, kunnan arkiston sekä eri hallintoelinten kokoustilat. Kokonaispinta-alaa on noin 900 neliometriä.

täällä on myös nimismiehen vastaanotto kerran viikossa.

Huomattavan osan tilasta ottaa toisen kerroksen maantienpuoleiseen päähän sijoitettu valtuuston kokoussali. Huone on lähes 5 m korkea ja näyttää avaralta ja arvokkaalta. Valtuustosalin tarjoaa tilaa myös kokouksia seuraavalle yleisölle.

Kunnanhallitukselle ja lautakunnille on erikseen omat

kokoushuoneensa. Kaikissa huoneissa on uudet ja asianmukaiset kalusteet.

Henkilöstölle muutto uuteen taloon merkitsi viihtyisyyden lisääntymistä. Hyvien työtilojen lisäksi he saivat ajanmukaiset sosiaalililat sekä kahvion.

Talo tuli maksamaan noin 1,4 miljoonaa markkaa, jota hintaa kunnansihteerin Juhani Liski pitää halpana. Kerros-

neliömetrin hinnaksi siitä tulee vain 1 550 mk.

Virastotalon suunnittelusta kalustuksineen vastaa Arkkitehtitoimisto Kauko Reima. Rakennustyön suoritti Rakennusliike P. Vastamäki aliurakoitsijoinaan.

Kunnan virastojen nyt Paolasemalta vapautuneet tilat tulevat kirjaston käyttöön. Jo vuosia tilanahtautta potanut kirjasto saa näin kaipaamaansa lisätilaa samalla kun sen aukioloaika ensi vuoden alussa kaksinkertaistuu 16:een tuntiin viikossa. Entiseen kunnantoinimiston taloon sijoitetaan kunnallinen lasten päiväkot.

Sosiaalisihteri Pirkko Putkonen:

Asuntoja vanhuksille

Vanhusten asuntotilanteen parantaminen on ykkösenä sosiaalisihteri Pirkko Putkonen uudenvuodentoiveitin listalla.

— Monet vanhukset täällä haluaisivat muuttaa nykyistä, usein heikosti varustetuista asunnoistaan mukavampiin oloihin. Vanhusten asunnoista vain neljänneksessä (26 %) on esim. keskukslämmitys. Kaupat ja terveydenhoitopalvelut houkuttavat lisäksi muuttamaan syrjäkylmilta kirkonkylään, hän sanoo.

Vanhusten huolto onkin sosiaalitoimen päälinnämäisin tehtävä Koskella. Sosiaalisihteri Putkonen painottaa erilaisten tarvetutkimusten tekemistä, jotta kunta voisi suunnata palveluja kaikille niitä tarvitseville. Suunnitteilla on mm. tutkimus vanhusten kotivastustarpeesta.

fil. diksi opiskellut Pirkko Putkonen haluaisi itekin osallistua tutkimusten teke-

miseen, mutta sosiaalisihterin aika kuluu mitä moninaisimpien anomusten, lausuntojen ja esityslistojen parissa kokonaan.

Sosiaalitoimi on eräs tiukimmin lakisäätöisistä kunnallistoiminnoista. Tehtävää on paljon. Lautakunta kokoontuu usein. Asioiden hoitamiseksi tarvitaan erilaisia kortistoja ja tilastoja, joiden laatimiseen uusi sosiaalisihteri ensitöikseen joutui.

Kunnalliskodille kiitokset

— Toisin kuin monissa muissa kunnissa meidän ei Koskella juurikaan ole tarvinnut ylikuormittaa kunnalliskotia, Pirkko Putkonen sanoo. Nykyisellä henkilöstömäärällä ja asianmukaisella välineistöllä kunnalliskoti on pystynyt toimimaan tehokkaasti ja joustavasti.

Perhepäivähoito parasta

Koskella lasten päivähoito on järjestetty ohjattuna perhepäivähoitona, jota sosiaalisihteri pitää varsinkin pienille lapsille ehdottomasti parhaana hoitomuotona. 30 lasta voidaan täällä sijoittaa ohjattuun perhepäivähoitoon. Tällä het-

kellä heitä on vain 20. Useimmat pienten lasten äidit näyttävät olevan maatilojen emäntiä tai muita, jotka voivat itse hoitaa lapset kotonaan.

Vaikka suoranaista kysyntää päiväkotipaikoista ei olekaan ilmennyt, kunnanvaltuusto on päättänyt perustaa 13-paikkaisen päiväkodin. Se tultaneen sijoittamaan entiseen kunnan virastotaloon ja on tarkoitettu 3–6 -vuotiaille lapsille.

Ystävän käsi

Pirkko Putkonen on vielä varsin uusi koskelainen, viime helmikuussa tänne tullut. Hän on syntynyt Kotkasta, sanoo heleästi mie ja sie ja vakuuttaa välittömyydellään. Hän haluaa panna asioihin puhtia ja saada meidän jurot varsinaisuomalaiset edes hiukan välittämään toistemme asioista, näkemään milloin naapuri tarvitsee ystävän kättä.

— Täällä Koskella eletään yleisesti ottaen hyvinvoinnin keskellä. Ihmiset ovat tottuneet pärjäämään omin voimin. He eivät osaa, halua tai uskalla turvautua toisten apuun silloinkaan, kun on vaikeuksia.

— Tästä elämäntavasta kai johtuu sekin, että sosiaalitoiminnassa nähdään pikemminkin haittoja kuin hyviä puolia, hän jatkaa.

— Pelätään että sosiaalivastukset tappavat ihmisen omatoimisuuden, että niillä tehdään työnvieroksujia. Kun ei ole itse koskaan jouduttu taloudellisiin vaikeuksiin, ei ymmärretä, mitä työkyvyttömyyden, työttömyyden tai muun aiheuttama tulojen ehtyminen ihmiselle todella merkitsee; mitä kaikkia muita vaikeuksia se tuo mukanaan.

Tässä mielessä uusi sosiaalisihterimme toivookin, että koskelaiset haluaisivat katsoa asioita hieman avarammasta näkökulmasta kuin vain oman kamarin akkunasta.

Tehokkaasti sujuvat paperityöt uuden virastotalon keskustoimistossa. Työn ääressä Pirkko Putkonen, Riitta Lahti ja Ritva Välimaa.

Koulukuvia kymmenluvulta

Menin Talolan kansakouluun oppilaaksi ensimmäiselle luokalle 21. elokuuta 1911. Tätä ennen olin jo käynyt neljä viikkoa pikkukoulua tässä samassa koulutalossa. Pikkukoulu oli sellainen valmistava kurssi ensimmäiselle luokalle aikoville. Opettajina siinä olivat Anna Leiman ja Anton Verner Saraja. Kun varsinainen kansakoulu alkoi, rouva Leiman pääsi eläkkeelle ja hänen tilalleen tuli opettajatar Ilma Suvanto Koivistolta, Viipurin takaa.

Käytyäni pari viikkoa kansakoulua, sinne saatiin koulukeitto. Ruoka oli hyvää ja jokaisella päivällä oli oma nimikkokeitto. Päiväannos maksoi viisi penniä ja useamman annoksen sai ottaa. Keittäjänä toimi Rauha Tiensuu, joka myös jakoi ruoan kuppeihin ja tiskasi astiat.

Koulun johtajaopettajana oli Anton Saraja. Hän opetti vakituisesti kolmatta ja neljättä luokkaa. Koko koululle hän opetti laulua sekä pojille käsitöitä. Opettajatar Ilma Suvanto opetti ensimmäistä ja toista luokkaa sekä tyttöjen käsitöitä.

Molemmat opettajat olivat reippaita ja temperamenttisiä eikä kumpikaan aina

voinut hillitä kiihvasta luontaan meitä jääräpäitä poikia opettaessaan. Karttakeppi tahtoi usein kesken tunnin hajota liimauksistaan. Ei ollut poikain käyttäytyminenäkään aina niin mallikelpoista.

* * *

Syksyllä 1912 poikkesi kouluun kerran rihkamakauppias, joka levitteli laatikkojensa sisällöin koulun portaitten eteen. Opettajan rouva tuli pyytämään opettaja Sarajan ulos katsomaan kauppatavaroita. Joku pojista huomasi myös kaupparehien, teki höylänlastuista komean pallon ja heitti sen levitelyjen tavaroiden päälle. Nästisti se siihen nappien ja nuppineulojen sekaan levisikin.

Tästä opettaja Saraja kimpautui, tuli portaat ylös kuin tuulispää, tempasi käsityösalin oven auki ja tarttui lähinnä seisonutta poikaa tukasta niin, että hiuksia irtosi kasapäin.

Sitten vasta tilanne ratkesi, kun Urho Hakanen kääntyi höyläpenkin luota opettajaan päin ja kysyi ihmettelevän rauhallisesti: "Mikäs nyt on?" Silloin opettajalle selkesi, että hän oli käynyt viattoman tukkaan kiinni.

* * *

Koulun sauna oli monikäyttöinen huone. Sen pata toimi myös keittolan patana. Vesi otettiin saunan porstuan kaivosta. Kettingillä kierrettiin ämpäri ylös ja alas.

Saunan parvessa kuivui koivuhalkoja. Poikain piti opettajalta pyytää lupa, jos he tarvitsivat puuta kauhaa, auskuria tai puukonpäättä varten. Eräänkin veistotunnin alussa oli useampi poika saanut luvan lähteä saunalle puunhaakuun. Äkkiä Simolan Juhani tuli sisälle ja sanoi: "Hannes putosi kaivoon."

— "Mitä?" huudahti opettaja Saraja.

— "Vepperin Hannes putosi saunan kaivoon," toisti Juhani.

Opettaja alkoi juosta saunalle ja me kaikki pojat perässä. Vettä valuen tuli Hannes Saaren Kallen kanssa polulla meitä jo vastaan. Kalle oli ollut parvella valikoimassa sopivaa puuta, kun hän äkkiä kuuli porstuasta kovaa huutoa. Tarmokkaana isona neljäsluokkalaisena hän oli heti tilanteen tasalla, laski nopeasti ämpärin kaivoon, käski Hanneksen tarttua kettiin kiinni ja kelasi hänet ylös. Oli onni ettei kaivossa ollut vettä kuin kainaloihin saakka niin ettei Hannes sinne hukkunut.

* * *

Luonnontiedon tunnilla oli puhetta magneetista. Opettaja kysyi Martilta, mitä hän siitä tietää. Poika selitti parhaan ymmärryksensä mukaan kaiken, mitä muisti opettajan valmistuksesta ja kirjasta. Kun poika oli lopettanut, opettaja Saraja kysyi: "Luuletko sinä, että se on magneettia kun sinä muutaman vuoden päästä olet aurankurjessa?"

* * *

Kerran luonnontiedon tunnilla opettaja Saraja selitti, että joka paikkakunnalla on jotain merkittävää. Hän kun oli Vehmaalta, niin mainitsi Vehmaan punaisen graniitin. Kun opettaja tiedusteli, mitä merkittävää Koskella olisi, Juho Ketola vastasi: "Paimionjoen laakso on hedelmällistä savimaata."

* * *

Oli vuoden 1913 huhtikuu ja opettaja Saraja piti laulukoe-tusta. Opettajan rouva oli lauluilmisiä ja istui takimmaisessa pulpetissa kuuntelijana. Saraja itse istui harmonin tuolilla. Luokka oli muuten ihan tyhjä. Yksitellen oppilaat tulivat etusalista kokeille.

Talolan kansakoulun oppilaat ja opettajat Ilma Suvanto ja A.V. Saraja syksyllä 1913. Syysmyöhästä huolimatta yksi poika eturivissä on ilman kenkiä.

Emäntien lomamatka Ikaalisten ihanuuksiin

Sitten vuorollani seisoin minäkin harmonin edessä. Olin viime vuonna saanut laulusta viitosen ja ajattelin, että kyllä nyt sama tulee tai yhtä isompi. Opettaja kysyi, minkä laulun sinä laulat. Vastasin Joukahaisen laulun. — Oo-hoh, hän sanoi, vai olet sinä semmoisenkin laulun keksinyt. En ole ennen kuullutkaan. Vai tarkoitatko Lemminkäisen laulua, sitähän tässä on koko talvi laulettu.

— Juu, minä sanoin ja se olikin sitten ainoa kuuluva sana, mikä minulta koetuksen aikana tuli.

Ja neljän numero tuli laulusta tällä kertaa että läiskähti.

* * *

Syksyllä 1914 Talolassa oli opettajain kokous. Opettajia oli paikalla noin 25. Neljäs-luokkalaisten piirustustuntia piti pitkä nuori mies. Tunnin alussa ja lopussa pidettiin tavanomukaiset rukoukset, siinä mukana myös virrenveisuu. Veisuussa oli erikoista, että opettajat lauloivat mahdollottoman kovalla äänellä.

Toisena päivänä me pojatkin yritettiin korottaa ääntämme oikein komeasti. Mutta kun ensimmäinen värssy oli päästy läpi, opettaja keskeytti soittamisen ja sanoi: ”Älkää pojat siel huutako.”

* * *

Opettaja Saraja näytti karttapallostaa, kuinka maapallo pyörii akselinsa ympäri, ja kuinka keväällä sen pohjoispuoli missä Suomikin on kiertyy aurinkoon päin ja syksyllä taas päinvastoin. Opettaja kertoi monien vanhojen vielä uskovan, että maapallo on litteä ja kehotti meitäkin kyselemään.

Minä ja Aukusti menimme sitten Kirkkosillalle tukinuittoa katsomaan ja kävelimme rantaa myöten Tapalan sillalle. Täällä seisoivat Tohterin Mikko keksin kanssa vahdissa, ettei tukeista syntynyt ruuhkaa sillan alle. Mikon tuparivi oli Tuimalassa lähellä Pappilan tienhaaraa ja Teeren kauppa vastapäätä.

Minä kysyin Mikolta, mitä hän ajattelee maapallostaa. Onko se pyöreä kuin pallo vai litteä kuin pannukakku.

— Mää olen sitä mieltä, että maa on pyöreä ja pyörii kans. Siit mää vaa sitä meinaan, kun meidän oli porstuan oven ennen Pappilan pual ja nyt se on Teeren pual.”

Muistele

RYJÖ VIRTANEN

Huhtikuun puolenvälin paikkeilla kokoonnuimme Kosken Tl. maidontuottajaväki Nuortentuvalle meijerin juhlaan. Jokaisen sydänelässä oli varmaan toive, kunpa onni nyt suosisi lomamatkojen arvonnassa.

Kello kymmeneltä koitti Hetki, kun Aulis astui lavalle pieni onnetar mukanaan. Tällä kertaa onni suosi meitä 14:ää tyttöä. Kun kuulin oman nimeni mainittavan, siinä samassa jo välähti ajatus, kuinka saisin nämä kotihommelit siihen malliin, että niistä pääsisi irtautumaan. Sitä kun tuntee itsensä ihan korvaamattomaksi tässä kotiyhteiskunnassa.

Vaan siihen se tämmöisen ihmisen tärkeys sitten loppuukin, kotipihalle. Jos menet johonkin virastoon tai vaikka lääkärin vastaanotolle ja ammattia siellä kysytään, vastata paukautat ”emäntä”. Ei kelpaa. Sen sijaan kirjoittavakin ”maanviljelijän vaimo”. Siinä tuntee taas kerran itsensä toisen siivellä matkaajaksi. Korjaus asiaan pitäisi saada, vielä kun on meneillään naisten vuosi!

Valkeni sitten Se Aamu. Käynti vielä navetalla, sitten navettavaatteet pois ja pyhäpuku ylle, toiset laukkuun. Komeasti tultiin lomalaista hakemaan autolla oikein kotoa asti. Ukkokin uskaltautui pihalle saakka saattamaan ja naama loisti kuin Naantalin aurinko, liekö iloinnuttu tästä neljän päivän välirauhasta vai tosissaanko oli iloinen tästä omasta mielestäni ansaitsemastani lomasta. Tiedä häntä. □ Matkan ensimmäinen etappi oli Mommolan motelli. Vaan sisälle emme päässeetkään. Samalla hyvällä saimme poistua: komeus avattaisiin vasta kello yksitoista.

Toinen pysäys oli Vammalassa ja siellä hotellissa maistuvivat pullakahvit.

Sittenpä olikin jo vastassa määränpä: Ikaalisten terveyskylpylä. Kun kaikki olimme saaneet huoneet ja Aulis antanut meille isälliset ohjeet

.. MUKAVAA
ETÄ
EMÄNTÄ
PÄÄSI
LOMALLE!

pysyä kultaisella keskitiellä — ensi kertaa kun olivat tytöt valloilleen päässeet — menimekin tilaamaan näitä hoitoja. Savikylypyyn ajattelin mennä, mutta siinä joku tytöistä tokaisi: Miks luut saveemisest tulee? Taitaa se noin olla, tuumin ja päädyin sitten vesihierontaan.

Ensimmäisenä iltana kävimme tutustumassa toistemme huoneisiin, kun kaikki olimme jo tulleet tutuiksi toisillemme. Tulomatalla päätimme, että lomalla ei siten lehmistä eikä kotiasioista puhuta vaan kaikki huolet jätetään unholaan. Mutta annas olla kun kokoonnuttu, niin lehmistä heti puhuttiin ja sukujen suvut tuli selvitettyä.

□ Aamulla oli ihanaa herätä, ei rämissyt herätyskello eikä ollut navettapolku heti ensimmäisenä vastassa, vaan eteen avautui Kyrösjärven suuri, tyyni pinta. Mieleen tuli se laulu, joka kysyy että ”voiko ihanammin päivän enää alkaa”. Kiireesti mentiin aamuuntiin ja sitten aamupalalle.

Sitten olikin vuorossa se vesihieronta. Siinä vesi tuli päälle sellaisella voimalla: pisti jo ajattelemaan mahtakohan tämä liki 50-vuotias keho sitä kestääkään. Kestihän se toki paineen ja koko operaation

jälkeen kulku oli keveää kuin astronauttien askelet kuussa.

Toisena iltana kaksi tyttöistä sai odottamattoman vieraan. Hiiri oli lähtenyt ei suinkaan lomalle vaan yötoihin, mitä lie pujahtanut nakertamaan tyttöjen pöydälle. Siitä meille riittikin iloa pitkäksi aikaa.

Kolmantena päivänä oli vuorossa jalkojen hoito. Ja sitten kosmetologin käsiteltäväksi. Ajattelin, että jospa nämä rypyt lähtisivät kertaheitolla pois. Kyllä siinä käytettiin pakkelia yhtä jos toista. Tulos näyttikin aika mukavalta. Vaan enpä sitä muistanut kuin hetken, tulikin pestyä kasvot ja katsottua peiliin. Kauhukseni totesin maalien karisseen ja urien senkun syvenneen. Lohduttuuduun sillä, että kai se tämä ulkonäkö on jonkinlaista ikälisää maanviljelijän vaimolle.

Keskiviikkoiltana päätimme mennä tutustumaan ravintolaelämään. Vähän se pani ajattelemaan, kuinka osaa käyttäytyä, ettei tarvitse toisena päivänä katua. Hyvin kaikki sentään menikin. Täytyy vain todeta, että hyvä oli tuuri kun vierestä vietiin.

Kyllä oli meitä mukava joukko matkassa. Mielenterveyskin tuli hoidettua oikein perusteellisesti.

Kotimatalla poikkesimme Tampereella ja siellä tietenkin joimme kahvit päättähuiamavassa Näsinneulassa. Akvaarion vielä katsottiin ja sitten starttasimme kohti Koskea.

□ Meidän lomailijain yhteisenä toivomuksena on, ettei tämä lomatoiminta katkeaisi vaan jokainen koskelainen maidontuottaja saisi viettää tällaisen ihanan loman. Sinne Ikaalisten terveyskylpylään on aikoinaan meidänkin kymmenmarkkasemme koottu, kai se siellä jonkun kurkihirren alla vähän lämmittää eikä tarvitse oloaan tyhjänpantiksi tuntea.

Ja vielä kiitokset Aulikselle, Pekalle ja Aimolle, kyytipoiikia kun olivat.

S-a M-i

Kuulumisia karjan parista

Päättynyt tarkkailuvuosi oli 25. Kosken T.I. omana yhdistyksensä. Karjantarkkailua täällä on aktiivisimpien karjamiesten toimesta harjoitettu jo huomattavasti kauemman tarkkailuyhdistys Unitaksen muodossa, joka toimi useaman pitäjän alueella. Vuonna 1950 heräsi ajatus oman yhdistyksen perustamisesta, joka myös toteutui samana vuonna.

Ensimmäiseen hallitukseen kuului Orvo Puolaviita puheenjohtajana sekä muina jäseninä TorstenNyberg, Martti Virtanen, Aarne Hokka, Hugo Siikarla ja Veikko Manner.

Toiminta alkoi varsin vilkkaana. Ensimmäisen vuoden lehmäluku oli 918 ja nämä oli jaettu 3 piiriin. Karjantarkkailu on ollut osaltaan luomassa perustaa sille voimakkaalle karjataloudelle joka on ollut ominaista Koskella näinä vuosikymmeninä ja jatkuu vieläkin. Vähennykset kokonaisuutena maitomäärässä ovat suhteellisesti pienet verrattuna koko Varsinais-Suomeen ja tilanne karjantarkkailun puolella jatkuu lähes muuttumattomana.

Tarkkailukarjojen keskilehmäluku oli vuoden päätyttyä 8,1 jossa on lisäystä edelliseen vuoteen 0,8 lehmää. Tämä antaa varsin selvän kuvan halusta erikoistua, johon tällä hetkellä on perusteltua tarvetta. Tilojen muuttuessa lähes yksinomaan perheviljelmiksi on käytettävät voimavarat suunnattava yhteen entistä tehokkaampaan kohteeseen.

Lehmä ja maitomäärän jyrkkä lasku antaa varmasti aihetta ajatteluun, että tulevaisuus on ehkä karjaväelle valoisampi, sillä ne tilat jotka lypsykarjasta luopuvat suunnattavat tuotantonsa johonkin muuhun maataloustuotteeseen, joissa on jo olemassa ylituotantoa kuten viljassa ja kananmunissa. Ennusteitten mukaan myös sianlihan osalta ollaan ohittamassa kotimaan tarve. Huoli nautakarjatalouden tuotteiden tuotannosta on tänä päivänä olemassa, koska se on luettavissa kuluttajalehtienkin palstoilta.

Martti Rahkonen

Parhaiden lehmien tuotokset Kosken T.I. tarkkailuyhdistyksessä tarkkailuvuonna 1974 - 75. (Yli 280 voirasvakiloa)

Omistaja	Lehmä	Isä	Maito	V.r	%	Valk	%
Martti Rahkonen	Melli	F.Hakim	8367	385	4,6	282	3,37
Matti Uusitupa	Riuska	M.Inssi	8304	385	4,6	293	3,53
Matti Levonen	Urpana	M.Inssi	6500	370	5,7	233	3,58
Aili Kivelä	Ruusku	M.Inssi	7228	364	5,0	248	3,43
Matti Uusitupa	Lippa	T.Jaarli	8541	359	4,2	286	3,35
Tuomo Urmas	Sussu	M.Inssi	7262	355	4,9	237	3,26
Ilkka Naumi	Usva	F.Lukko	7203	347	4,8	238	3,30
Martti Beranger	Stjärna	Tapto F	6986	346	5,0	246	3,46
Sulo Aho	Sanna	H.Nektar	7330	340	4,6	346	3,36
Tuomo Urmas	Olka	J.Amor	7470	339	4,5	252	3,37
Ilkka Naumi	Riisi	A.Asser	7509	338	4,3	273	3,64
Pentti Saari	Emma	J.Eto	7572	337	4,5	229	3,02
Ilkka Naumi	Nilla	Reima	7075	335	4,7	260	3,67
Raimo Salonen	Rippa	M.Ipnos	7300	334	4,6	237	3,25
Ilkka Naumi	Sävel	V.Jali	7612	330	4,3	241	3,17
Antti Välimaa	Upsa	K.Suti	6579	325	4,9	236	3,59
Martti Rahkonen	Tanja	M.Inssi	6174	321	5,2	228	3,69
Ilkka Naumi	Oila	A.Erasmus	6938	318	4,6	235	3,39
Martti Beranger	Tamara	P.Riiri	7187	317	4,4	221	3,07
Matti Uusitupa	Usva	N.Solo	5909	315	5,3	226	3,82
Reino Toivonen	Salla	T.Pomo	5644	315	5,6	206	3,65
Matti Uusitupa	Unelma	A.Ralli	7090	314	4,4	264	3,72
Tauno Kivikallio	Tuopa	N.Romulus	5835	314	5,4	206	3,53
Sulo Aho	Uuras	V.Puru	7809	309	4,0	259	3,32
Ilkka Naumi	Seila	Reima	7331	309	4,2	245	3,34
Antti Välimaa	Pipsa	M.Inssi	6218	309	5,0	178	2,86
Aarne Nikki	Tuikku	M.Inssi	7155	308	4,3	234	3,27
Matti Levonen	Anu	M.Inssi	7939	307	3,9	232	3,18
Pekka Saari	Usva	J.Luotsi	7136	307	4,3	256	3,59
Tauno Nyholm	Uila	M.Sissi	7163	305	4,3	225	3,14
Martti Aarnio	Onnetar	K.Ike	6850	304	4,4	235	3,43
Veikko Kujala	Soma	M.Ipnos	7881	303	3,8	232	2,94
Martti Rahkonen	Uuras	A.Jumo	7522	303	4,0	240	3,19
Matti Uusitupa	Söpö	Reima	7004	303	4,3	243	3,47
Perttu Laine	Rae	P.Naskali	6871	303	4,4	214	3,11
Pekka Saari	Jeena	N.Puhuri	6631	303	4,6	229	3,45
Aarne Nikki	Pirta	P.Kontio	7065	301	4,3	237	3,37
Pentti Aaltonen	Kirjas	J.Eto	6792	301	4,4	219	3,22
Pentti Naumi	Unikko	R.Putte	6356	301	4,7	211	3,32
Matti Uusitupa	Siru	V.Jali	7439	299	4,0	247	3,32
Unto Kulma	Tähti	M.Inssi	7067	299	4,2	222	3,14
Väinö Rintala	Tella	S.Noster	6580	299	4,6	236	3,69
Antti Välimaa	Uija	Rekort	6455	298	4,6	237	3,67
Perttu Laine	Siro	M.Kari	5574	295	5,3	178	3,19
Matti Virtanen	Uhma	F.Lukko	6713	294	4,4	215	3,20
Martti Beranger	Sari	A.Ohjus	6178	294	4,8	229	3,71
Unto Kulma	Turva	M.Inssi	6062	294	4,8	170	2,80
Reino Nuotila	Nuppu	H.Erä	6535	292	4,5	220	3,37
Martti Rahkonen	Sefvi	P.Pitkä	6425	292	4,5	220	3,42
Matti Levonen	Salla	A.Asser	6703	291	4,3	240	3,58
Pentti Naumi	Tessa	P.Isku	5967	290	4,9	182	3,05
Markku Jalli	Ringa	For F	7046	289	4,1	235	3,44
Ilkka Naumi	Tuisku	A.Jumo	5935	289	4,9	194	3,27
Hannes Mäkinen	Tuija	V.Istanbul	5786	289	4,0	190	3,28
Martti Beranger	Ufo	A.Ralli	5516	289	5,2	220	3,90
Matti Virtanen	Utu	J.Mike	6550	288	4,4	234	3,57
Lippo Raitanen	Ruusku	S.Ontro	5451	288	5,3	216	3,96
Martti Rahkonen	Tiila	V.Kitka	7652	287	3,7	256	3,35
Oiva Palomäki	Paija	N.Lippo	6012	287	4,8	207	3,44
Matti Levonen	Varma	V.Sirre	5911	285	4,8	203	3,43

Parhaat keskituotokset

Alle 10 lehmän karjoista:

Omistaja	L.l	Maitoa	V.r	%
1 Ilkka Naumi	9,4	6976	312	4,5
2 Aili Kivelä	3,2	6640	301	4,5
3 Aarne Nikki	3,7	6884	285	4,1
4 Pentti Naumi	9,2	5906	274	4,6
5 Hannes Mäkinen	6,3	5809	266	4,6
6 Eero Järvinen	3,1	6127	263	4,3
7 Pekka Saari	4,8	6096	262	4,3
8 Vieno Vesala	0,8	6585	257	3,9
9 Antti Tamminen	5,1	5774	256	4,4
10 Pentti Saari	9,7	5544	256	4,6
11 Antti Hakala	2,4	5944	255	4,3
12 Martti Aarnio	4,9	5800	254	4,4
13 Väinö Kujala	7,3	5703	254	4,4
14 Raimo Salonen	5,5	5699	253	4,4
15 Reino Nuotila	8,3	5781	252	4,4
16 Väinö Rintala	3,8	5635	248	4,4
17 Tauno Nyholm	5,6	5849	245	4,2
18 Vilho Tuittu	8,9	5698	243	4,3
19 Perttu Laine	8,7	5244	242	4,6
20 Veikko Ollinen	3,2	4934	242	4,9
21 Tauno Kivikallio	8,2	5557	240	4,3
22 Aulis Sintonen	5,6	5487	240	4,4
23 Jaakko Välimaa	9,0	5213	239	4,6
24 Reino Teivonen	9,1	5102	239	4,7
25 Oiva Palomäki	9,9	5562	237	4,3
26 Arvo Kujala	6,4	5328	235	4,4
27 Kustaa Haavisto	8,3	5293	233	4,4
28 Jaakko Virtanen	5,3	5126	233	4,5
29 Pentti Aaltonen	5,9	5268	232	4,4
30 Esko Uotila	8,0	5343	231	4,3
31 Jorma Tamminen	8,5	5313	231	4,4
32 Allan Nieminen	4,9	5169	231	4,5
33 Veikko Nurmi	5,9	6043	229	3,8
34 Ilkka Luhtala	6,2	5943	228	3,8
35 Väinö Uutela pk	7,8	5215	227	4,4
36 Aaro Virtanen	3,0	5126	227	4,4
37 Keijo Lehtonen	5,0	4838	227	4,7
38 Torsti Seppä	4,4	5087	226	4,4
39 Svante Lammi	8,5	5054	226	4,5
40 Lennart Jolkkii	3,1	5505	223	4,1
41 Arvi Uusitalo	8,0	5295	223	4,2
42 Ilmari Haavisto	8,2	5440	222	4,1
43 P ja H Reiman	5,7	4842	220	4,5
44 Toivo Tuominen	8,4	4855	219	4,5
45 Jaakko Patjas	6,7	5027	218	4,3
46 Keijo Kulmanen	7,6	5010	218	4,4
47 Martti Nurmi	7,2	5008	218	4,4

Yli 10 lehmän karjoista

1 Matti Uusitupa	10,9	6691	290	4,3
2 Matti Levonen	11,8	5774	271	4,7
3 Antti Välimaa	12,7	6057	265	4,4
4 Sulo Aho	10,3	6243	264	4,2
5 Martti Beranger	15,8	5947	261	4,4
6 Martti Rahkonen	29,1	6011	259	4,3
7 Tuomo Urmas	12,9	5901	259	4,4
8 Unto Kulma	11,3	5634	253	4,5
9 Lippo Raitanen	15,4	5384	248	4,6
10 Markku Jalli	25,0	5927	243	4,1
11 Siiri Mikkola	12,3	5614	240	4,3
12 Veikko Kujala	15,2	5481	235	4,3
13 Matti Virtanen	16,5	5093	228	4,5
14 Tapio Vähätalo	16,7	5233	226	4,3
15 Heikki Hokka	20,1	5004	225	4,5
16 Erkki Saari	19,7	5082	222	4,4
17 Kai Tuomola	10,7	4980	221	4,4
18 Keijo Toivonen	13,3	4904	217	4,4
19 Juhani Hörkkö	22,7	4755	215	4,5
20 Eero Mutkala	11,3	4867	206	4,2

Ihmisen lyhyys

*Kuin lyhyt onkaan täällä matka mainen,
kuin virvatuli tyhjään sammuvainen,
kuin tähdenlento talven pakkasyössä.
Se äsken alkoi, nyt jo saapuu ilta
pois meidät suistain elon tanhuvilta.
Pian aika rientää touhussa ja työssä.*

*Mä lapsuuskodin kurkikirren alla
viel äsken juuri leikin lattialla
ja väsyneenä uuvuin unehen.*

*Ja äsken juuri avoin koulun uksen,
sain elon matkaa varten opetuksen:
Ain totuudessa vaella, lapsonen.*

*Vain vähän aikaa sitten miehet rinta rinnan
he aatteellensa maksoi kalliin hinnan,
kun veljen surmaks veli miekan nosti.
Kun saman maammon lapset, sama kansa
käy vihan vimmoihin vastaan toisiansa
ja julmin teoin veljellensä kosti.*

*Niin läheiseltä tuntuu aika tääkin
pois lähtemättä varmaan mieleen jääkin
kun itse seisoin tuliholvin alla.*

*Kun esivallan aseet tulta syöksä
ja tappaminen tuli melkein työksä.
Niin monen taival taittui rintamalla.*

*Kun jälkeinpäin näin katson elämäni,
niin monta kertaa alas painan pääni.
Ois tuo — ja tuokin saanut toisin olla.
On turhan turhaa ollut hyörintäni
ja hukkaan juossut virta elämäni.
On kaiken tulos plus ja miinus nolla.*

*Jo elon ilta kohta alkaa koittaa
ja ehtoon aika hapsset hopeoittaa
ja askel vähitellen alkaa painaa.
Mä sinne tänne vielä horjun hetken
ja muisteloissa kuljen tehdyn retken.
Vain hetki vielä: sitten olen vainaa.*

*Vain muistomerkki hautakummun päällä
se kertoo, että niittänyt on täällä
taas manan mahti kypsää elon viljaa.
Vain joku ohimennen merkkiin katsahtaa
ja ehkä joku kukan istuttaa.
On muute kaikki rauhallista, hiljaa.*

*Kun syksyn lehdet lepopaikan peittää
ja talven lumi valkovaipan heittää
ja kätkee alleen kummun koruttoman —
oon päässyt lepoon elon taistelusta
ja ootan kerran ylösnousemusta.
Saan elon uuden, uuden loputtoman.*

—urima—

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

ϕ

Osuuspankki

Kauniin Madonnan jouluviesti

Jouluinen kuva tuossa, eikö olekin! Beetlehemin pyhä Lapsi lepää Marian, äitinsä, sylissä turvallisena. Kruunu Marian päässä kuvaa autuutta, sillä hänelle tapahtui todella suuria. Rakkaan Vähän katekismuksemme tekijä opettaakin: ”’Suuret asiat’ tarkoittaa sitä, että Maria on tullut Jumalan Äidiksi. Siinä on hänelle annettu niin paljon ja niin suuria lahjoja, ettei kukaan voi sitä käsittää, sillä siitä johtuu koko hänen kunniansa ja autuutensa ja siitä johtuu, että hän on ihmissuvun keskuudessa ainutlaatuinen, muita ylempänä oleva henkilö. Kukaan ei ole hänen kaltaisensa, koska hänellä on lapsi taivaallisen Isän kanssa, vieläpä sellainen lapsi. — Sentähden koko hänen kunniansa on kokoavasti ilmaistu yhdellä sanalla, kun häntä nimitetään Jumalan Äidiksi.”

Kuva on Vadstenan vanhasta ns. sinisestä kirkosta. Niin viehättävä on veistos, että siitä käytetään nimitystä KAUNIS MADONNA. Huomaathan, että Lapsen ja Äidin jalkojen juureen on tuotu tuoreita kukkia. Mielelläni astun kanssasi, hyvä lukija, ja kumarrumme yhdessä asettaaksemme vielä omatkin kukkasemme maljaan entisten lisäksi.

Vadstenan kirkko ihasuttavan Vättern järven rannalla kertoo mitä merkittävimmästä Jumalan ihmisestä, nimittäin pyhästä Birgitasta, jonka suunnitelmien mukaan kirkko on tehty. Birgitta eli 1300-luvulla, oli ylvästä kuninkaallista sukua, tarmokkuuden pesä, syvän hurskauden täyttämä sielu, nainen joka loppujen lopuksi eli aivan köyhänä leskenä Roomassa elämänsä iltaa. Birgitta rohkeni pitää lujilla sekä Rooman paavia että Ruotsin kuningasta, mutta Jumala taivutti hänet myös hiljaiseen nöyryyteen. Hän sai suuren joukon ilmestyksiä, jotka kirjoitettiin muistiin. 7-vuotiaana Birgitta koki ensimmäisen näyn. Kotialtarin luona Neitsyt Maria oli loistavissa vaatteissa ja laski kruunun pikku Birgitan hiuksille. Sanoin kuvaamaton ilon tunne valtasi tyttösen.

Keskikoulun ekaluokalla Koskella olemme kuluneena syksynä opetelleen pyhän Birgitan rukousta: ”OSOITA MINULLE TIE JA TEE MINUT HALUKKAAKSI SITÄ VAELTAMAAN.” Se käy hyvin vaikkapa joulurukouksesta Beetlehemin Lapsen syntymäseimen ääressä.

Samassa Vadstenan sinisessä kirkossa — ollut muinoin luostarikirkko kuten Naantalinkin — kokoontuu joka vuosi suuri joukko pyhiinvaeltajia. Heidän yhteisönsä on nimeltään Societas Sanctae Birgittae eli pyhän Birgitan järjestö. Jäsenet, tunnustukseltaan luterilaisia, ovat sekä miehiä että naisia. Tullakseen SSB:n jäseneksi on ensin oltava vuoden verran postulanttina, sitten sopivaksi katsottu ajanjakso noviisina, kunnes tapahtuu ottaminen varsinaiseksi jäseneksi. Se on hyvin juhlallinen hetki. Kun nainen saa jäsenmerkkinsä, hänelle sanotaan: ”Pidä mitä sinulla on, ettei kukaan ottaisi sinulta kruunuasi”. Miespuoliselle sanotaan: ”Kärsi sinäkin vaivaa niinkuin ainakin jalo Kristuksen Jeesuksen sotamies”. Vuosittaisten Vadstenan päivien kohokohtia on käynti pääalttarin takaosassa, jossa säilytetään arkussa pyhän Birgitan aikoinaan Roomasta tuotuja maallisia jäänöksiä. Sieltä jatkaa matkaansa valko- ja harmaapukuinen pitkä kulkue risteineen ja lippuineen, ja väkevänä soi virsi ”Taivaassa, ratki taivaassa...” ruotsinkielisenä taalainmaalaisiin sävelkuuluiin...

Sanottakoon vielä, että SSB:n kesäpäivien jumalanpalveluselämä, joka keskittyy Vadstenan kirkkoon, on suurenmoinen. Siellä polvistutaan Pyhimmän edessä, siunataan itsensä ristinmerkillä ja saadaan joka aamu Herran pyhässä ehtoollisessa Kristuksen Ruumis ja Veri. Ilo täyttää osanottajien sydämen. Saadaan voimaa elämän arkeen ja vaivaan.

Tällaisiin terveisiin johdattaa siis Vadstenan KAUNIS MADONNA. Kun olemme asettaneet omat liljamme kukkamaljaan rukoilemme hartaasti Kristuksen maailmanlaajan kirkon puolesta ja koko ihmissuvun puolesta. Sydämen pohjasta nouseva rukous on parhain joulutervehdyksemme.

KAIKKIIN KOTEIHIN JOULURAUHAA TOIVOTTAEN
Kristuksen rakkaudessa
Eino Lehtisaari, SSB.